AKO POROZUMIEŤ SVOJMU VZDELANIU

Slovenský kvalifikačný rámec (SKKR) a Európsky kvalifikačný rámec (EKR)

Vysvedčenie zo základnej školy, výučný list, maturita aj vysokoškolský diplom hovoria o tom, čo viete, čomu rozumiete a čo dokážete urobiť. Kvalifikačné rámce sú spoločný prekladový kľúč. Umožňujú porovnať úroveň vzdelania a kvalifikácií na Slovensku aj v zahraničí.
Tento materiál vysvetľuje, čo je Slovenský kvalifikačný rámec (SKKR), ako súvisí s Európskym kvalifikačným rámcom (EKR) a načo sa hodí poznať úroveň vlastnej kvalifikácie.

Možno poznáte niektorú z týchto situácií:

- Vaša dcéra sa rozhoduje, či ísť po základnej škole na gymnázium, alebo na strednú odbornú školu s výučným listom.
- Ste vyučený kuchár alebo kuchárka a uvažujete o práci v Rakúsku alebo v Nemecku.
- Chcete si po rokoch práce doplniť vzdelanie a neviete, na akú úroveň nadviazať.

Osem úrovní od základných po najvyššie

1	2	3	4	5	6	7	8
Primárne vzdelanie	Nižšie stredné vzdelanie	Výučný list	Maturita	Vyššie odborné vzdelanie (DiS.)	Bakalár (Bc.)	Magister (Mgr.), inžinier (Ing.)	Doktorát (PhD.)

Úroveň 1 zodpovedá základným vedomostiam a zručnostiam, úroveň 8 najvyššej odbornej a vedeckej úrovni (napríklad doktorát). Rovnaká stupnica 1 až 8 platí v celej Európe aj na Slovensku.

Čo je Európsky kvalifikačný rámec (EKR)?

Európsky kvalifikačný rámec (EKR) je spoločný referenčný rámec Európskej únie z roku 2008, revidovaný v roku 2017. Zabezpečuje, aby boli kvalifikácie z rôznych krajín porovnateľné a zrozumiteľné.
EKR má osem úrovní, od úrovne 1 (základné vedomosti a zručnosti) po úroveň 8 (najvyššia odborná a vedecká úroveň, napríklad doktorát). Úroveň sa neurčuje podľa toho, koľko rokov ste sa učili, ale podľa toho, čo viete, čomu rozumiete a čo dokážete urobiť. Hovoríme o tzv. vzdelávacích výstupoch.

Tri oblasti, ktoré sa pri každej úrovni popisujú

- **Vedomosti**: teoretické a faktické poznatky, ktoré ste získali.
- **Zručnosti**: schopnosť použiť poznatky v praxi a riešiť úlohy a problémy.
- **Samostatnosť a zodpovednosť**: miera, do akej viete pracovať a rozhodovať sa samostatne.

S vyššou úrovňou rastie zložitosť vedomostí, šírka zručností aj miera samostatnosti a zodpovednosti.

Načo EKR slúži

Vzdelávacie systémy sa v jednotlivých krajinách výrazne líšia, preto je ťažké posúdiť, čo presne znamená „maturitné vysvedčenie“ alebo „diplom“ v inej krajine. EKR prepája národné kvalifikačné rámce jednotlivých krajín vrátane slovenského SKKR a slúži ako ich spoločný prekladač.

Do procesu EKR je zapojených 41 krajín, z toho 37 už má svoj národný rámec s EKR prepojený. EKR nezjednocuje vzdelávacie systémy ani neruší rozdiely medzi krajinami a diplomy neuznáva automaticky. Pomáha pochopiť, čo kvalifikácia z inej krajiny znamená.

Čo je Slovenský kvalifikačný rámec (SKKR)

Slovenský kvalifikačný rámec (SKKR) je národný kvalifikačný rámec Slovenskej republiky. Zaraďuje kvalifikácie zo základného, stredného aj vysokoškolského vzdelávania i z ďalšieho vzdelávania dospelých do ôsmich úrovní, ktoré zodpovedajú úrovniam EKR.
Slovensko prepojilo SKKR s EKR v roku 2017. Od školského roka 2018/2019 sa úroveň SKKR/EKR uvádza na vysvedčeniach, výučných listoch, osvedčeniach o kvalifikácii a dodatkoch k vysokoškolským diplomom. Od roku 2024 je rámec zakotvený v zákone o vzdelávaní dospelých (č. 292/2024 Z. z.).

SKKR sa člení na štyri subrámce podľa toho, kde sa kvalifikácia získala:

- subrámec všeobecnovzdelávacích kvalifikácií (základné a všeobecné stredné vzdelanie),
- subrámec odborných kvalifikácií odborného vzdelávania a prípravy (učebné a študijné odbory),
- subrámec vysokoškolských kvalifikácií (bakalár, magister, inžinier, doktorát),
- subrámec profesijných kvalifikácií (kvalifikácie získané mimo školského systému, napríklad v ďalšom vzdelávaní dospelých).

Cieľom SKKR je podporiť celoživotné vzdelávanie a umožniť, aby sa uznávali a overovali aj vedomosti a zručnosti získané mimo školy, teda neformálnym vzdelávaním (napríklad kurzom) alebo informálnym učením sa (napríklad praxou, samoštúdiom, dobrovoľníctvom).

Osem úrovní SKKR a ich miesto v slovenskom vzdelávacom systéme

Úroveň	Kvalifikácie vo formálnom systéme vzdelávania	Kvalifikácie získané neformálnym učením sa a praxou
1	Primárne vzdelanie (1. stupeň základnej školy), vysvedčenie s doložkou	-
2	Nižšie stredné odborné vzdelanie (2. stupeň základnej školy), vysvedčenie s doložkou	Profesijná kvalifikácia
3	Stredné odborné vzdelanie ukončené výučným listom (2- až 3-ročné učebné odbory), výučný list	Profesijná kvalifikácia
4	Úplné stredné vzdelanie ukončené maturitou (gymnázium, stredná odborná škola), vysvedčenie o maturitnej skúške	Profesijná kvalifikácia
5	Vyššie odborné vzdelanie (napríklad diplomovaný špecialista, DiS.)	Profesijná kvalifikácia
6	Vysokoškolské vzdelanie 1. stupňa: bakalár (Bc.)	Profesijná kvalifikácia
7	Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa: magister, inžinier (napríklad Mgr., Ing., MUDr.)	Profesijná kvalifikácia
8	Vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa: doktorát (PhD., ArtD.)	

Prečo je dobré poznať úroveň svojej kvalifikácie?

Ak sa učíte, pracujete alebo hľadáte prácu

- Ľahšie si vyberiete ďalšie štúdium, lebo vidíte, na akú úroveň nadväzuje.
- Pri hľadaní práce v zahraničí zamestnávateľ rýchlejšie pochopí, čo vaša kvalifikácia znamená.
- Pri návrate zo zahraničia viete jednoduchšie porovnať zahraničnú kvalifikáciu so slovenskou.
- Aj vzdelanie získané mimo školy (kurzom, praxou, dobrovoľníctvom) sa dá uznať, ak preukážete dosiahnuté vzdelávacie výstupy.

Ak zamestnávate ľudí

- Ľahšie porovnáte kvalifikáciu uchádzača zo zahraničia s tou, ktorú poznáte doma.
- Lepšie posúdite, čo uchádzač vie, čomu rozumie a čo dokáže urobiť.

Ak vzdelávate alebo poskytujete odbornú prípravu

- Jasnejšie viete nastaviť nadväznosť medzi jednotlivými stupňami a programami.
- Uľahčíte uznávanie predchádzajúceho vzdelania vašich študentov alebo účastníkov kurzov.

Ako sa zabezpečuje dôveryhodnosť kvalifikácií?

Nie je jedno, kto a za akých podmienok kvalifikáciu vydáva. Kvalifikácie zaradené do SKKR preto podliehajú zabezpečovaniu kvality: požiadavky sa stanovujú na obsah vzdelávania, spôsob overovania vedomostí a zručností aj na inštitúcie, ktoré doklady vydávajú. Vysvedčenie, výučný list alebo diplom s úrovňou SKKR/EKR tak zodpovedá deklarovaným vzdelávacím výstupom, a to aj v očiach zamestnávateľov a škôl v iných krajinách EÚ. Vzdelávanie a jeho výsledky sa tak stávajú **zrozumiteľné** a **transparentné** v rôznych kontextoch a kvalifikácie a jednotlivé zručnosti **prenositeľné** medzi krajinami aj systémami.

Slovník základných pojmov

Kvalifikácia: formálne potvrdenie (napríklad vysvedčenie, výučný list, diplom), že daná osoba dosiahla určené vzdelávacie výstupy.
Vzdelávacie výstupy: to, čo človek po ukončení vzdelávania vie, čomu rozumie a čo je schopný urobiť.
Formálne vzdelávanie: vzdelávanie v školách a školských zariadeniach, ktoré vedie k získaniu uznávanej kvalifikácie.
Neformálne vzdelávanie: organizované vzdelávanie mimo školského systému, napríklad kurz, školenie alebo rekvalifikácia.
Informálne učenie sa: učenie sa mimo formálneho aj neformálneho rámca, napríklad praxou, samoštúdiom, dobrovoľníctvom alebo v bežnom živote.

Viac informácií

Národné kontaktné miesto pre EKR
Štátny inštitút odborného vzdelávania
Bratislava
Tel.: +421 911 469 793
czv@siov.sk
europass.europa.eu/sk